

Széksót vegyenek!

Tudatom kedves családommal, hogy havi rendszeres fizetésemet megkaptam. Nem anyagi kényszer vitt rá, hogy dorozsmai embert utánozva széksót áruljak utcahosszat, másodállásban. Hátramra vettem a zsákot, megcsavartam középen, hogy elől is lógjon belőle, meg hátul is, és nekieresztem én is a hangomat, mint aki ezt kiabálja: Esti hírlap! Széksót vegyenek!

Jóslták régen: áruks te még széksót Szegeden. Nem a Lottó ötösére gondoltak. Sorsát senki el nem kerülheti, essünk neki!

Valamikor, amikor Dorozsma még a saját lábán állt, volt egy fürdője, Széksós volt a neve. Öreg szülők is annak mondta Domaszéken, pedig kilencven elmúlt, amikor csodaszép dolgokat mesélt róla. Lányka volt még, de kezdetét nagyobbakat libbenni rajta a szoknya, vasárnap délután ide jött el egyszerűen táncolni. Fürdőbe, táncolni? Azt hát, És fürdőni? Erre már visszakerdezett: Szégyöntelen fehéreknék gondolt? Ne lapozzuk vissza mesziről a történelmet, elég bizonyíték Szülők, hogy Széksós volt a neve. Domaszéki miért mondaná másképpen?

Amióta a város vette gondjába, kiépítette, megszücsötte, és nemcsak a szégyöntelen fehéreknék feredőznek benne, elkezdjük szépen, elegánsan, városiasan Széksósnak mondani. Mintha ettől tisztább lenne a vize.

Egyetlen i-betűért nem vinnék ugyan magyára senkit, nem vallásháborúról van szó, de csak azért is Széksós! Tudom, a köznyelv a széksót ismeri, de

Szeged régóta ad magára annyit, hogy gyermekei közül sokan most is az Oskola utcán át mennek iskolába. Keresztelték jobbra, keresztelték balra, csak éppen Iskola utcára nem fiomították. Megmaradt — illetve visszatért, föltámadt — a Palánk is, és kegyes beszédű öreg hölgyek sem állják ki kimondani a Lófarát, ha a jogi iskola környékét emlegetik.

Az Alföldnek ezen a vidékén széksót sóprótték a régiek, széksót utat vezettek a homokon, és Domaszék, Zákányzék, Oszezsék is ezt a széksót-szót őrzi a nevében. Földrajzi neveink sokáig tartják a múltat. Ki tudná, mit jelent a Tisza, és nem jut eszünkbe, hogy új ruhába öltöztessük. Hát Szatymaz, Balástya? Ötötömös? Marad az Átokháza is, bár sejtjük, hogy nagy átok ült ugyan rajta kegyetlen rossz homok formájában, de nevé föltehetően nem erről kapta. Tervárnak nem esünk neki, pedig úgy tudjuk, köből, földből, fából lehetett várat építeni, de térből nem.

Lapunkban, amennyire fölünk telik, következetesen Széksósot írunk, mert szeretnénk, ha ez a földrajzi nevének ugyancsak megmaradna, de most olvasok egy hirdetést, kereskedelmi vállalat adta föl kerettel együtt, és meg nem értem, egy magára sokat adó cég száján miért nem jön ki a Széksó szó. Széksós fürdője van Nyíregyházának is, de amilyen nekünk van, olyan nincs másnak. Adjunk magunkra, nevében hagyjuk meg annak, ami volt. Szép párja az Oskola utcának és a Palánknak.

Széksót vegyenek!

Horváth Dezső

Kiskerti növényvédelem

Az ismétlődő esőzések továbbra is kedveznek a gombabetegségeknek, tájékoztat a Csongrád megyei Növényvédelmi és Agrokémiai Alomlás, Almásokban és szőlőkben éppen ezért folytatásuk a varasodás és peronoszpóra elleni permetezéseket, melyre jelen időszakban a Zineb, Dithane M-45, Antracol WP vagy a Polyram Combi készítmények javasolhatók. Ahol a helyenkénti jégverések következtében erősödik a szőlő-szürkeothadás fertőzése, elsősorban az OrthoPhaltan gombaölő használatát helyezzük előtérbe.

Almástermésűeknél az elhúzódó almamolyrajzás, valamint az ismét jelentkező sodromoly-kártételek miatt a permetlébe tegyük Ditrifon 50 WP, Flibol E, Unifon 40 EC vagy Satox 20 WSC rovarölő szert is, az előírt mennyiségek betartásával.

Paradicsomban és burgonyában a fokozódó fitoftoravészely miatt rendkívül fontos a gombaölő szerek kezelése ismételt elvégzése, melyre főleg a Cuprosan Super D, Reclin Super, vagy a Dithane Cupromix növényvédő szert használjuk. Ha a burgonyabogár második nemzedékének károsítását észleljük, keverjük a permetlébe Safidon 40 WP-t, Sevin 85 WP-t, Ditrifon 50 WP-t, vagy Satox 20 WSC-t.

A szedés alatt álló korai őszibarackfajták kivételével a barackosokban is indokolt a növényvédelem

folytatása. A keleti gyümölcsmoly második generációjának, valamint a levéltetveknek erősödő fellépése észlelhető, ezért a Sinox 40 EC, Bi 58, vagy a Rogor L 40 készítmények valamelyikével újra védekezzünk. A permetezést a levéllikasztó betegségek miatt itt is kombináltnak, azaz Zineb, Dithane M-45, illetve Antracol WP hozzáadásával végezzük.

Gémes Eszter:

Mindig magam

72.

Silány kereset volt, mivelhogy sok családja volt, kénytelen volt csinálni. Mikor a koma megtudta, hogy miről van szó, mindjárt hívta fát vágni, olyan hirtelen felválták a fát, nem szúrta az meg egyikük kezét sem. Jó meleg lett a lakás, az ételek is felforrta, egy-kettőre kész lett. De a favigással sohasem barátkozott.

A hátsó udvarban volt egy 2x2 méter alapterületű, egy méter mély vízgyűjtő. A nagy épület tapasztásához onnan bányászta szikföldet. Ott maradt a gödör, még nem évült be, sőt mi több, még az oldala körül be is nőtt sással. Úgy elgondoltam, milyen jó lenne ez kacsákat nevelni. Sokkal hamarabb lehetne vágni, mint a csirkét. De úgy el is vettem ezt a gondolatot, eszembe sem jutott már.

Május utója lehetett, bementem a szegedi piacra, annyi áruinvalót vittem, kicsit fogadtunk egy társammal. Volt ott saláta, zöldség, borsó, zöldség, retek stb. Mellettem áruít egy középkorú asszony kacsatojást. De én sem az

Emelkedett a nemzeti jövedelem

A KGST-tagországok által termelt nemzeti jövedelem nagysága az elmúlt két évben 11 százalékkal emelkedett. Ez jobbra a megnövekedett munkatermelékenységnek köszönhető — jelentette ki Nyikolaj Faggyejev, a KGST titkára egy nyilatkozatban. Korábbi számítások szerint a szocialista országok munkatermelékenysége 5 százalékkal, míg az ipari termelés 6,4 százalékkal növekedett.

Faggyejev hangsúlyozta, hogy a szocialista gazdasági integráció 1971-ben létrehozott komplex programja sikeres megvalósítása során jelentős szerepet játszik a tudomány és technika területén való együttműködés. Ebben a kooperációban a KGST-országoknak csaknem 2200 kutató, tervező és konstrukciós üzeme vett részt. Az együttműködés során 80 különböző tudományos-technikai szerződést kötöttek. Nyikolaj Faggyejev rámutatott, hogy a KGST-országok ipari termelésének magas növekedési rátáját az elmúlt két évben mindenekelőtt a tudományos-technikai felfedezések gyakorlatba történő átültetésével sikerült elérni. Igen figyelemre méltó még a termékmínőség, a modern termelési módszerek bevezetése, az üzemek felújítása és jó felszereltsége, valamint a helyes gazdaságirányítás során történt árleszállítás.

(BUDAPRESS—PANORAMA)

Olajkutatás Jugoszláviában

Jugoszláviában, a vajdasági lelőhelyeken az elmúlt két évben több mint 2 millió tonna nyersolajat és 1,7 milliárd köbméter gázt jövesztettek.

Ez a mennyiség több volt a tervezetnél, sőt meghaladta az eddigi kétes kitermelés hozamát. A NAFTA-GASZ olajipari vállalat az elmúlt évi olaj- és földgázkutatás során pótlólagos geológiai vizsgálatot végzett a Koszovo Autonóm Tartományban és Délkelet-Szerbiában — 4600, illetve 1500 négyzetkilométernyi területen.

A vajdasági olajszekemberek az olajkutatást igyekeznek külföldre is kiterjeszteni, különösen a fejlődő országokban. Szakembereikkel és technikai felszerelésükkel

erőteljesebben igyekeznek bekapcsolódni a nemzetközi munkamegosztásba kőolaj, földgáz és föld alatti vizek után kutatva. Az effajta tevékenység iránt most nagy kereslet mutatkozik világszerte. A NAFTA-GASZ vállalat az első gyakorlati lépéseket már két évvel ezelőtt megtette. Eddig amerikai, francia és japán olajipari partnerekkel közösen Guineában végzett kutatásokat, de tárgyalásokat folytattak Bangladdel, Pakisztánnal, Szíriával, Egyiptommal és más országokkal is.

A NAFTA-GASZ hajlandó a zágábi INA (Kőolaj- és Földgázipari Vállalat) céggel közös olajkutatást végezni az Adriai-tengeren, és annak partvidékén. (BUDAPRESS—TANJUG)

Tolmácsok, fordítók Új képzésforma a bölcsészkaron

Idén először indul fordító, illetve fordító-tolmács szakos képzés a József Attila Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán. Lezajlottak a felvételi vizsgák, a karon most folyik a tapasztalatok összegzése. Dr. Kristó Gyula egyetemi tanárt, a bölcsészkar dékánhelyettesét kértük meg, ismertesse az új képzési formát, foglalja össze a felvételikén szerzett benyomásait.

— Két nyelvből indítjuk a három- és négyéves, főiskolai szintű fordító, illetve fordító-tolmács képzést. Írott szövegek átültetésére, szinkron- és kisértő tolmácsolásra képezzük hallgatóinkat. Társadalmi igényeknek tesz eleget ez a képzésforma, a kulturális életben, iparban, külkereskedelemben hasznosítják majd az itt szerzett szak tudást.

Nincs előre meghatározott mércé; az egyetemet igyekeznek a legjobb anyagi és személyi feltételeket megteremteni. A fordító- és tolmácsképzésben részt vevő szakosok továbbképző tanfolyamot végeztek Budapesten. Jövőre nagy anyagi ráfordítással elkészül a második nyelvi labor. A gyakorlat természetesen új problémákat vet fel, igyekszünk ehhez folyamatosan alkalmazkodni. Meg kell mondanom, az egyetem erőfeszítései csak úgy lehetnek eredményesek, ha megfelelő tudással, képességekkel rendelkező jelöltekkel dolgozhatunk.

— Úgy tudom, nagy volt az érdeklődés az új szakok iránt.

— Angol szakra százhatan, oroszra hatvanégyen jelentkeztek az ország minden ré-

székből. Mindkét szakon tízenkét fő a felvételi keretszám. Azért ilyen kevés, mert egyrészt kísérletről van szó, másrészt költségigényes a képzés.

— Ez körülbelül öt-kilencszerez túljelentkezés volt. Bizonyára nehéz volt kiválasztani a legmegfelelőbbeket... Hogyan szerepeltek a jelöltek a vizsgán?

— Bizonyos vonatkozásban családást okoztak a felvételizők. Azt vártuk, több lesz a nyelvet jól tudó, nagy szókincsű, kiváló beszédkészséggel rendelkező ember. Nem ez történt. Az egyik felvételi bizottság elnöke írta jelentésében, hogy nem a sok alkalmas közül kellett a legalkalmasabbakat kiválasztani, hanem a sok alkalmatlan közül a néhány alkalmasat. A jelöltek nagyobbik része szerény nyelvtudással rendelkezik.

Fordításnál, tolmácsolásnál elengedhetetlen az anyanyelv ismerete, biztos használata. Noha egyszakos képzés a tolmácské, fordítóké, a választott nyelv mellett magyar nyelv- és irodalomból is vizsgáznunk kellett. Az eredmények azt mutatták, hogy a derékhadnak, az átlagnak az anyanyelvi intelligenciája is alacsony szintű, sokszor primitív.

A tolmácsok, fordítók teljesítményét összehasonlítva az ugyanazon tárgyakból vizsgát tett magyar—angol, magyar—orosz tanárszakosokéval, úgy tűnik, az utóbbiak átlagosan magasabb színvonalat képviselnek.

— Fölmérül a kérdés, nem pénzkidobás-e így a drága nyelvi labor, energiapocséko-

lás a gondos szaktanári felkészülés?

— Semmi esetre sem. Csaklódottságunk az átlagra vonatkozik; nem volt késhegyig menő küzdelem a helyekért, de akik végül bekerülnek, nagyobb tudásúak, jobb képességűek.

Egyébként a színvonalat az is rontotta, hogy a jelentkezők maguk sem tudták, mire készüljenek, hiszen első ízben lehetett ezekre a szakokra felvételizni. Sokakat félrevezetett a felvételi tájékoztatóban az a kitétel, hogy főiskolai szintű képzést adunk. Ezt színvonalcsökkenésnek fogták fel, annak ellenére, hogy az is szerepelt a tájékoztatóban, a felvételi vizsgaanyag megegyezik az egyetemi felvételi anyagával.

Csak utalok rá: a jelentkezők egy része a főiskolai szintnek sem felelt meg. Továbbgondolásra érdemes az a kérdés, ha főiskolai szintű a tolmácsképzés, a felvételi követelményei miért azonosak az egyetemi követelményekkel.

— Volt-e különbség a tolmácsok és a tanárszakosok felvételije között?

— Lényegi különbség nem volt, nem is lehetett, hiszen azt kövöltük a tájékoztatóban, azonosak a követelmények. A vizsgázató tanárok jeleztek, hogy így alig volt mód a pályaalkalmasság megítélésére. A felvételizők legjobbjainál jelentkeztek ugyan speciális fordítói, tolmácsi érények, irodalmi érdeklődés, gyors reakcióképesség, nyelvi váltásokra való készség, de a jövőben differenciálni kell a felvételi követelményeket, hogy kiderüljön, van-e a jelölten fordítói, tolmácsi „véna”.

Az is az újdonság, tapasztalatlanúság rovására írható, hogy tájékoztatók voltak a jelöltek a választott pálya körülményeit illetően is. Az új szakokra még nem működött a felvételi előkészítő bizottság. Ha munkáját kiterjeszti a fordító és tolmács szakokra is, megszűnik a kezdeti tájékoztatlanság. Ugyancsak a FEB feladata lesz, hogy angol szakos tolmácsnak több fizikai származású tanulóit készítse elő, itt ugyanis érezhető volt hátrányuk.

Ismételtem, kísérletről van szó, amelynek most dolgozunk fel első eredményeit. Igyekszünk levonni a tanulságokat, saját terveinket is korrigálni, ha a gyakorlat úgy kívánja. A tolmács- és fordítóképzést társadalmi igények hívták létre, az egyetem lehetőségeihez képest igyekszünk ezeket kielégíteni.

Tanács István

asszonyt, sem a tojást figyelembe se vettem. Nem is értém rá, mert el voltam foglalva az én áruimmal. Tíz óra felé rendben lettem, kezdtek pakolászni, megszólalt az asszony, de nagyon szomorú.

— Maga csak eladott mindent, de lássa, itt van ez a tyúkalja kacsatojás, senki meg nem veszi. Pedig nem is tartom többért, mint a tyúkotjást.

Nem is voltak azok nagyobbak, mint egy tyúkotjás, de meg lehetett ismerni, mert a héja zöld volt. Azért nem kellett tyúkotjás fejében, mert a kacsatojás használatra éredebbe, öregebb.

— Nem is bántana semmi, ha el nem is kelt, de itt van az édesanyám receptje, nem bírom az orvosságot kiváltani.

— Ezön egyet se búsuljon, jóasszony. Én adok, amennyit akar, ha az életben találkozunk, majd megadja. Ha nem, akkor meg odaadja, aki rá lesz szorulva, mint most maga.

— Hogy fogadjam el? — vonakodik.

— Legyen maga nyugodt, nem maga az első, akit én kisérték, pedig én is szegény vagyok. A pénzt elfogadta, de a kacsatojásokat a kosárába rakta.

— Ne féljen elültetni, olyan nagy, zöld fejű kacsák lesznek belőlük, mint egy japán liba.

— El sem ültetem, elhasználok.

— Csak ültesse el!

Az ördögöt! — gondoltam magamban. Majd én még járok kotlós után? Nekem hat tyúkom volt, egy sem ült, tojtak szorgalmasan.

Az első népszámlálás

Csehországban már 1869-ben sor került az első hivatalos népszámlálásra. Ekkor az országnak 7 617 230 lakosa volt. Becslések szerint Csehország területén a IV—VI. században körülbelül félmillió ember élt. A Fehérhegyicsata (1620. november 8.) előtti időben mintegy kétmillió lakosa lehetett a cseh területeknek, de a harmincéves háború (1618—1648) idején a lakosság, körülbelül egyharmada elpusztult. A jelenlegi népszaporulat meghaladja az európai átlagot. Csehszlovákiának ma már 15 millió lakosa van, s a demográfusok számításai szerint 2000-ben majdnem 17 millió lakosa lesz. (BUDAPRESS—ORBIS)

Hazaérek estefelé, gyalog jöttünk, mert aki kocsi befelét vitt bennünket, az kifelé téglát hozott fuvarban. Nagyon el voltam fáradva. Jön a gyerek elébem, azt mondja: Eszti néni! A kendermagos tyúk nem jött ki a jászolból, bent maradt, nem is tojt. Nagyon jól van — feleltem, majd elültetem. Add a sapkád ide, rakjuk ezt a kacsatojást bele, hogy legyen sok gácer benne. A csirketojást is úgy számolják, ha kalapba viszik ki a tyúk alá, akkor sok kakas lesz benne. Kivittük a tojást, megemelem a tyúkot, olyan tüzes volt a hasaalja, mint a parázs. Nekem ott már semmi ügyem sem volt a tyúk körül. A szalma maga köré volt húzva, a hasa alatti pelyhekkal ki volt bévelve, ő meg szépen bele volt süppedve a fészekbe. Emelem te a fészekről, elcsérrantotta magát, belevágott olyat a kezembe, hogy a vér kiserkent.

Itt taktikát kell változtatni, mert ez a duhaj tyúk mind összerugalja a tojást. Volt egy mély fakanalam, azon egyenként oda nyújtogattam a fészek szélére, amelyről a csőre volt, ő meg szépen, óvatosan behúzgálta maga alá. De abban csak egy gazdaasszonynak telik öröme, amikor a kotló kétoldalt izog-mozog, igazítja alatta a tojást. Amelyik kívül esik, csőrével beljebb húzza, ahol gyérebben állnak a tojások. Ez a szemlélet is szívet-lelket gyönyörködtet. Hanem magához nyúlni nem engedett. Adtam a földre neki kukoricát, vizet, amikor neki tetszett, lejött, ivott, evett, dolgát végezte, egyet-kettőt repesett, felült vissza.

(Folytatjuk.)